

Resum de premsa

L'ABÚS ECONÒMIC A LES PERSONES GRANS, QÜESTIÓ DE GÈNERE, EDAT I DEPENDÈNCIA

Breu presentació de les autores:

Núria Vaquer. Diplomada en Treball Social per la UIB. Treballadora social de l'Oficina de Valoració de l'àrea de Gent Gran de l'IMAS de 2004 a 2008. Treballadora social del Programa de prioritat social de l'IMAS des de l'any 2008.

Sofia Alonso. Educadora Social. Tècnica de l'àrea de Gent Gran de l'IMAS des de l'any 2006. Actualment exerceix de responsable de l'àrea d'Atenció a la Dependència en funcions.

| 1 |

Resum de l'article:

L'abús econòmic a les persones grans és una forma de maltractament per la qual la persona gran perd la seva autonomia financera fins al punt que no pot resoldre els problemes del dia a dia. La falta de conscienciació de la mateixa persona gran fa que aquest sigui un problema actual molt poc visible, per no dir invisible socialment parlant.

Actualment hi ha molt pocs estudis que quantifiquin els casos de maltractament de persones grans, i encara menys estudis que quantifiquin els casos de maltractament per abús econòmic a la persona gran. D'una forma molt humil hem volgut analitzar, a partir de les dades que la nostra tasca diària ens posa a l'abast, quin és el perfil de les persones víctimes d'abús econòmic des de dos punts de vista: les persones que sol·liciten ser valorades a través del Programa de prioritat social i les persones que ocupen places residencials públiques o concertades del Consell de Mallorca – IMAS.

Aquest estudi ens ha permès constatar que el gènere, l'edat i la dependència són factors a tenir en compte a l'hora de determinar la vulnerabilitat de les persones grans a ser víctimes d'algun tipus de maltractament, i que aquest maltractament en el 50% dels casos està provocat per un fill o una filla.

Com a dades rellevants destacaríem:

A Mallorca hi ha, segons dades de l'IBESTAT, 175.017 persones grans, de 60 i més anys, de les quals el 55% són dones i el 45% són homes, parlant en xifres generals. Fins i tot podríem concretar més: 37.692 persones tenen 80 i més anys, de les quals el 7,6% són homes i el 13,92% són dones.

Per tant, ja tenim dues hipòtesis de treball sobre factors que fan que la persona sigui més susceptible, podríem dir, de patir maltractament, i en el cas que ens ocupa en aquest article, de patir abús econòmic. Per una banda, l'edat: com més edat, més fragilitat es pressuposa, més possibilitats de patir algun tipus de dependència, de discapacitat i, per tant, més vulnerabilitat. I per una altra banda, el gènere: com més edat, més dones, per tant, com més edat, més probabilitat que sigui una dona la víctima de l'abús.

Durant els cinc anys de funcionament de l'equip de prioritat social s'ha treballat aproximadament en 800 casos, entre els quals s'ha constatat un augment considerable dels referits a maltractament econòmic, fins al punt que l'any 2011, de 148 sol·licituds d'intervenció, es detectà un 3,7% (4 casos) de situacions d'abús econòmic, fins a arribar, l'any 2014, a un 17% (27 casos) d'un total de 158 sol·licituds rebudes.

No creiem que l'augment de casos respongui a l'increment real en l'abús econòmic a les persones grans, sinó que és degut a la visibilització de la problemàtica social existent.

L'any 2013, d'un total de 162 sol·licituds, un 6% (10 casos) varen tenir la tipologia d'abús econòmic, de les quals el 50% eren de dones i l'altre 50% d'homes; l'edat mitjana era de 82 anys, i dues de les persones, a més d'abús econòmic, també patien maltractaments psicològics. El 60% de les persones que n'abusaven eren fills.

L'any 2014, el 78% del total de casos són de dones, d'una mitjana d'edat de 80 anys, i es dona la coincidència que en el 29% de casos d'abús econòmic també s'han produït maltractaments tant físics com psicològics.

Per una altra banda, als centres residencials es va detectar que hi havia una sèrie de persones que no feien front al copagament del centre. En un principi, un pot pensar que es tracta d'una persona que es gasta els diners en altres coses (el joc, l'alcohol...), però des de l'entrada en vigor de la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència, la majoria d'aquestes persones entren amb un grau II o III de dependència, cosa que vol dir que necessiten suport almenys per a tres o més activitats de la vida diària (AVD), aleshores..., el motiu de no pagar potser era un altre.

L'any 2014 es varen detectar 82 casos d'impagaments, un 6% dels residents, dels quals 10 són casos amb sospites d'abús econòmic d'un familiar o de l'entorn proper. Algú podria pensar que no són gaire, però cal recordar que es tracta de casos detectats, i que hauríem de tenir l'objectiu que no n'hi hagués cap.

Les persones que hem analitzat tenen un perfil molt concret: es tracta en un 52% dels casos de dones i, a més, el 64% són més grans de 75 anys. Però si aprofundim més en els casos en què es creu que hi ha un abús econòmic, veurem com el percentatge de dones puja fins al 80%, i veiem com el 100% són persones més grans de 75 anys, i també que el 100% té una valoració de dependència de grau II o III (vegeu la taula 2).

Aleshores consta, tal com hem comentat al principi, que es tracta de persones del gènere femení, vulnerables pel seu grau de dependència, que necessiten suport per a tres o més AVD i són d'edat avançada: el 64% té entre 75 i 85 anys, i el 36%, més de 85 anys.

Hem d'apostar per programes de sensibilització i informació a la societat en general, perquè quan siguem grans no siguem tan vulnerables, i cal desenvolupar les accions següents:

- Campanyes de divulgació dels drets de les persones grans.
- Seminaris, jornades, conferències, material educatiu de sensibilització sobre el que és el maltractament de les persones grans.
- Fomentar la formació dels professionals implicats (serveis socials, centres residencials, recursos socio-sanitaris, etc.).
- Donar suport i assessorament als familiars cuidadors i als cuidadors professionals.
- Millorar la coordinació entre les distintes administracions i els sectors implicats (jutjats, Fiscalia, serveis socials, serveis bancaris, etc.).
- Involucrar els mitjans de comunicació, visibilitzar els casos de maltractament i fer especial menció del bon tracte a les persones grans.
- Fomentar la investigació i l'estudi del maltractament a les persones grans.

Aquestes són només algunes propostes que pensam que són relativament econòmiques, arriben al conjunt de la població i, a la llarga, poden suposar una gran mesura per a la protecció de les persones grans.

ENVELLIMENT I VIRUS DE LA IMMUNODEFICIÈNCIA HUMANA

Javier Murillas Angoiti

Bilbao 1969. Llicenciat en medicina i cirurgia per la Universitat del País Basc (1993), especialista en medicina interna (1998), doctor en medicina per la Universitat de Barcelona, amb una tesi sobre el tractament de l'hepatitis C en pacients infectats pel VIH, màster en sida per la Universitat de Barcelona. La seva línia d'investigació sempre ha anat dirigida als pacients amb VIH, especialment a la coinfecció amb VIH i virus de l'hepatitis C. Treballa d'adjunt a la Unitat de Malalties Infeccioses de l'Hospital Universitari Son Espases des de 2002. Fa el seguiment dels pacients amb VIH i també quan són hospitalitzats.

M. Judith Alfaro Fajardo

Albacete 1985. Llicenciada en medicina i cirurgia per la Universitat de Castella - la Manxa (UCLM) (2009). Especialista en medicina interna (2015). Durant la residència ha estat especialment interessada en l'envelliment i els pacients pluripatològics, inclosa la realització de rotació externa al Clínic de Barcelona, als dispositius alternatius a l'hospitalització convencional en pacients pluripatològics. Actualment treballa d'adjunta a la Unitat d'Hospitalització a Domicili de l'Hospital Universitari Son Espases.

| 5 |

La millora de l'estat de salut produïda per l'ús del tractament antiretroviral d'alta eficàcia ha incrementat les ràtios de supervivència en pacients amb virus de la immunodeficiència humana (VIH). Aquest augment de la supervivència ha conduït a un augment de la població gran. Actualment al nostre hospital hi ha tres-cents cinquanta-nou pacients que són més grans de cinquanta-cinc anys. L'envelliment de la població dona lloc, intrínsecament, a l'augment de la incidència de malalties relacionades amb l'edat, com les cardiovasculars o segons quins tipus de càncer. Aquest augment de malalties relacionades amb l'envelliment apareix, a més, en edats més precoces, a causa de la inflamació crònica i l'activació immunitària crònica produïda pel VIH, que dona lloc a l'envelliment cel·lular prematur, anomenat immunosenescència.

El VIH afecta directament al sistema immunitari per la depleció dels limfòcits CD4 i la mala funció dels limfòcits CD8, que produeixen mediadors pro

inflamatoris, la qual cosa provoca dany tissular. L'expressió clínica d'aquesta inflamació crònica es tradueix en una més alta incidència i en edat més primerenca de malaltia vascular en totes les seves formes: cardiopatia isquèmica i malaltia vascular cerebral, així com en més incidència que entre la població general d'algunes neoplàsies no relacionades amb la sida, com ara càncer hepàtic, càncer anal, càncer de pulmó i neoplàsies de l'àrea ORL. Així mateix, s'observa una més alta prevalença de malaltia renal crònica i una pèrdua d'os més acusada que l'esperable per l'edat. D'altra banda, són també més freqüents les alteracions neurològiques, com la depressió i la deterioració cognitiva.

Hem de prestar especial atenció a les característiques particulars d'aquesta població d'edat avançada amb VIH per establir programes de prevenció i detecció primerenca i poder, així, actuar en conseqüència

DONES PIONERES EN L'ÀMBIT LABORAL A LES ILLES BALEARS

Maria Alarcón Bigas

Hi ha imatges i situacions que avui són quotidianes pel que fa a la incorporació de la dona al món laboral que varen constituir autèntiques fites en el passat i generaren comentaris i crítiques feridors en la vida personal, familiar i laboral de les dones.

Avui és normal que les dones treballin en professions que fins ara eren patrimoni dels homes, però fa trenta anys tot era molt més difícil. Per això, la generació dels vuitanta i fins i tot dels noranta varen ser fermes pioneres, que trencaren esquemes, obriren camí i es convertiren en referents vitals, generadores d'una lluita que encara continua.

Són persones anònimes, senzilles, que poden o volen passar desapercebudes, però tenen alguna cosa especial que les fa genuïnament diferents, i és que totes han estat pioneres en la seva professió, en el seu espai laboral.

Aquestes dones, amb els seus sacrificis, varen iniciar la gran revolució de les idees, de les reivindicacions més racionals, dels drets més universals..., ja que accediren a camps vedats, un dels quals és la mar, els vaixells i el seu món, exclusiu, fins fa poc, dels homes.

L'autoestima, la seguretat i la confiança són essencials a l'hora d'accedir a espais majoritàriament o exclusivament masculins, però sobretot per mantenir-s'hi i ser capaços de canviar estructures rígides d'un patriarcat exclouent, jeràrquic i retrògrad. Per això és necessari autoafirmar-se des de la possibilitat del canvi personal i la creença que aquest canvi és possible, encara que la veritat és que les creences i els costums patriarcals deterioren sistemàticament aquesta autoafirmació.

Dones de l'últim terç del segle XX que, avançant-se al seu temps, varen trencar barreres en els seus àmbits professionals. És important recordar-les, i visualitzar-les és un deure, un acte de conscienciació per a les generacions futures i per a aquesta, en la qual resulta imprescindible reconèixer i valorar que hi va haver dones, que hi ha dones, que tenint-ho molt difícil, varen obrir camins, varen dissenyar rutes, varen trencar motlles, varen marcar estils propis..., varen ser avantguardistes. Aquí i ara, una petita mostra. Gràcies per la vostra lluita!